

Kursanvisningar för PSTP36
Psykoterapi under handledning-HT19
Kognitiv beteendeterapi, 22,5 hp
PTU19

Välkommen till kursen *Psykoterapi under handledning inriktning kognitiv beteendeterapi* på psykoterapeutprogrammet. Kursanvisningarna utgår från den kursplan som är gemensam för psykoterapeutprogrammets inriktningar, men detaljerade anvisningar gällande undervisning, kurskrav, operationalisering av lärandemål och examination är specifika för inriktning kognitiv beteendeterapi och i förekommande fall för dess specialistinriktning. Kursanvisningarna utgår från kursplan, fastställd efter revision av styrelsen för Psykologiska institutionen 2020-02-18.

Kursens innehåll

Kursen inleds på termin 1 med introducerande föreläsningar. Därefter ska studenterna under termin 2-6, under handledning, bedriva bedömningsarbete samt kognitiv beteendeterapi med patienter med såväl avgränsade som komplexa/komorbida problem. Patientarbetet bedrivs på psykoterapeutkandidatens egen arbetsplats. Handledningen sker i av handledaren anvisad lokal. Kursen är indelad i två block: Psykoterapi under handledning I och Psykoterapi under handledning II. Under block I, som löper under terminerna 2-4, behandlas patienter företrädesvis med ångest-, depressions- och primärvårdsproblematik. I block II, under terminerna 5-6, byter psykoterapeutkandidaten handledare och de patienter som behandlas bör ha komplex, komorbid eller ovanlig problematik inom det specialistpsykiatriska/somatiska området.

Förväntade studieresultat

De förväntade studieresultaten ska fördjupas och vidmakthållas genom hela kursen. För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- Visa förmåga att på ett fördjupat sätt integrera teoretisk kunskap och klinisk tillämpning.
- Visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoterapier.
- Visa förmåga att med berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.
- Visa förmåga att fortlöpande utveckla självkänedom och empatisk förmåga.
- Visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.
- Visa fördjupad förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående.
- Visa fördjupad förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.
- Ha fördjupad psykoterapeutisk färdighet utifrån den egna metodens förutsättningar.

Ovanstående kursmål förtydligas i bedömningskriterier som är inriktningsspecifika, för KBT-inriktningen, se nedan ”Handledares evaluering av lärandemål PTU”.

Undervisning

Undervisningen börjar i slutet av termin 1 och består av introducerande seminarium och psykoterapihandledning. All undervisning är obligatorisk. Vid frånvaro beslutar examinator i samråd med handledare om kompensationsavgift kan ges eller om frånvaron ska tas igen vid kommande kurstillfälle.

Handledningen sker i grupp om maximalt fyra studerande med en legitimerad psykoterapeut med utbildning i psykoterapihandledning. För specialistinriktning för psykologer ska handledaren dessutom vara psykolog. Antal handledningstimmar à 45 minuter är 200. Handledningen är uppdelad i två olika block med olika handledare för att de studerande ska få erfarenhet av olika handledare och handledarstilar. Den studerande ska varje termin individuellt diskutera den egna utvecklingen i relation till de förväntade studieresultaten med sin handledare.

Studenten ingår en förbindelse med Psykologiska institutionen angående villkor för handled psykoterapi (blankett Studentförsäkrans) samt informera och inhämta samtycke från varje patient angående psykoterapi under handledning (blankett Samtycke).

Kursen kompletteras med seminarier i andra kurser på programmet för fördjupad integration av teori och praktik ex. etikseminarier och seminarier om KBT-kompetens/ metakompetens.

Kunskapskontroll och examination

Kursen examineras i slutet av varje termin genom uppfyllda kurskrav och med handledarens evaluering av studentens studieresultat som grund.

Kurskrav

- All handledning är obligatorisk.
- Genomföra diagnostisk bedömning och samtal med det antal patienter som anvisas av examinator.
- Som godkänt handledningsfall räknas patientärenden där studenten gjort aktuell bedömning och genomfört en psykoterapi utifrån denna, samt utvärderat arbetet. Allt psykoterapeutiskt arbete skall genomföras och avslutas inom ramen för utbildningen.
- I samtal med handledare diskutera den egna utvecklingen i relation till de förväntade studieresultaten varje termin.
- Lämna sessionsmaterial och inspelningar för respektive session till handledare enligt anvisningar. I skrift kunna redogöra för bedömning samt behandling enligt gällande anvisningar för fallformulering och behandlingsrapport/ behandlingssammanställning.
- Hålla handledaren informerad om behandlingsarbetet samt visa förmåga att använda handledning på ett adekvat och flexibelt sätt.
- Aktivt och flexibelt delta i grupphandledningens diskussioner kring egna och andras patientärenden.
- Visa förtrogenhet med och arbeta i enlighet med etiska och juridiska riktlinjer i alla ärenden.

Om särskilda skäl föreligger kan examinator efter samråd med berörd handledare medge den studerande befrielse från skyldigheten att delta i viss obligatorisk undervisning. Studenten kan då åläggas en kompensationsavgift.

För KBT-inriktningen gäller att studenten, inom ramen för utbildningen, ska bedöma/ behandla minst fem patienter. Avbrutna patientkontakter kan undantagsvis räknas som handledningsfall förutsatt att arbetet innefattat bedömning, analys och behandlingsplan.

Vidare ska den studerande och handledaren en gång per termin gå igenom lärandemålen och skriftligen dokumentera hur studenten förhåller sig till dessa. Detta dokument sparas av studenten i enlighet med blanketten Evaluering av lärandemål (ELM). Inför samtalet bedömer handledaren studentens kompetens i kognitiv beteendeterapi med kompetensskattningsskala (ACCS).

Kompetensskattningsskalan används således som ett av flera underlag för att bedöma uppfyllandet av lärandemålen samt som instrument för feedback och formativ bedömning.

Den sista terminen examineras kursen även genom framläggande av skriftlig reflektionsuppgift vid obligatoriskt examinationsseminarium i mindre grupper. Den skriftliga uppgiften skall innehålla:

- Dokumentation av uppfyllelse av förväntade studieresultat inklusive sammanställning över behandlingar/behandlingsrapporter (minst 5 st) godkända av handledare.
- Skriftligt arbete rörande professionsaspekter avseende psykoterapeutiskt arbete. Kursansvarig lämnar anvisningar för detta arbete i början av termin 6.

Betyg

Betygsättning sker genom en tvågradig skala, godkänd eller underkänd. För att få godkänt slutbetyg på kursen ska den studerande ha uppfyllt stipulerade förväntade studieresultat och fullgjort kurskraven.

Fullgörandet av varje examinationsmoment är en förutsättning för att få delta på nästföljande examinationsmoment. Det betyder att varje termin måste vara godkänd för att studenten ska få fortsätta på nästkommande termin. Underlag för slutbetyg utgörs av handledares bedömningsunderlag, studentens skriftlig reflektionsuppgift samt det examinerande seminariet på termin 6.

I de fall en student blir underkänd vid ordinarie examinationstillfälle ska studenten informeras om underkännandet och skälen därtill i ett samtal med examinator och handledare. Examinator kan avbryta patientarbetet i utbildningen och även underkänna en student under pågående eller avslutad termin, om handledare eller examinator gör bedömningen att studenten uppvisar sådana brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för psykoterapeutisk behandling riskeras, eller att det finns risk för att studenten kan komma till skada. För vidare handläggning av ärende vid underkännande se gällande kursplan.

Plagiat, fusk och otillåtet samarbete

Som en del i ditt ansvar som student ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns både på institutionens och Stockholms universitets hemsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (gäller även enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Detta gäller även texter du själv skrivit tidigare (självplagiat). Till fusk räknas till exempel att ha med otillåtna hjälpmedel, som mobil, på prov. Att ha studiegrupper tillsammans är utvecklande och tidsbesparande, men när det kommer till examinationsuppgifter måste du vara noggrann med att arbeta själv (om inte annat tydligt anges) för att inte riskera att det ska räknas som otillåtet samarbete.

Kurslitteratur

Whittington, A. & Grey, N. ed. (2014) *How to become a more effective CBT therapist – Mastering metacompetence in clinical practice*. Wiley Blackwell. ISBN: 978-1-118-46835-7. 336 sid.

Sverne Arvill, E., Hjelm, Å., Johnsson, L-Å & Sääf, C. (2017) *Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter*. 7 ed. Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-11872-2. 373 sid.

Ytterligare litteratur (manualer, protokoll, artiklar osv) för det individuella patientarbetet enligt handledares anvisningar.

Övrigt kursmaterial

- ✓ Mall för Fallformulering (word-dokument)
- ✓ Mall för behandlingssammanfattning alt. behandlingsrapport (2 st word-dokument)
- ✓ ACCS (länk)
- ✓ Studentförsäkran och Informerat samtycke (2 st pdf)
- ✓ Patientdatalagen
- ✓ Patientlagen
- ✓ Patientsäkerhetslagen
- ✓ Etik och psykoterapi (pdf)
- ✓ Yrkesetiska principer för psykologer i Norden

Kursansvarig

Aina Lindgren

Universitetsadjunkt, leg. psykolog/ psykoterapeut, handledare, specialist i klinisk psykologi
Frescati Hagväg 8 Rum C415

Telefon: 08-16 20 13

E-post: aina.lindgren@psychology.su.se

Handledarens evaluering av lärandemål PTU

Detta dokument följer studentens progression i förhållande till lärandemålen och kurskravet gällande behandling av 5 patienter med varierande problematik över kursens 5 terminer. Handledaren bedömer psykoterapeutkandidatens utveckling i förhållande till lärandemål en (operationaliseringar för KBT-alternativet) varje termin och ger individuell feedback. Bedömningen utgörs dels av "status", dvs. studentens arbete under terminen och dels som en formulering av "plan". I slutet på dokumentet anges vilken problematik som behandlats under respektive termin och när behandlingen dokumenterats i behandlingsrapport. Handledaren rapporterar terminsvis till kursansvarig. Studenten tar ansvar för att dokumentet "följer med" vid byte av handledare samt inlämnas till kursansvarig vid slutet av kursen (examinationsportfölj).

Student:

Handledare:

Termin:

Närvaro ok

Mer än 20% frånvaro

1. Integrera teoretisk kunskap och klinisk tillämpning på ett fördjupat sätt.

- ✓ Självständigt framställa beteendeanalys och/ eller fallkonceptualisering med god teoretisk förankring, evaluera dess tillämpning samt planera interventioner i samarbete med patienten
- ✓ Kritiskt reflektera kring kognitiva och beteendeterapeutiska behandlingsprinciper och evidensbaserade metoder som är tillämpliga vid de aktuella tillstånden samt rekommendera åtgärder och interventioner utifrån detta

Status	Plan

2. Genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoterapier.

- ✓ Operationalisera psykiskt lidande, mäta beteende och utvärdera diagnostiska iakttagelser med hänsyn till kontextuella faktorer, mångfaldsaspekter och samsjuklighet
- ✓ Självständigt utforma psykoterapier på ett sådant sätt att de kan utvärderas på ett kliniskt och vetenskapligt sätt, samt följa den uppgjorda behandlingsplanen alt. revidera denna vid behov

Status	Plan

3. Muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.

- ✓ På ett strukturerat sätt presentera relevant kliniskt material och problemställningar i handledning samt med adekvat språkbruk och korrekta begrepp skriftligen dokumentera det psykoterapeutiska arbetet
- ✓ Analysera lagstiftningens konsekvenser för det kliniska arbetet, samt reflektera över hur psykoterapin ska genomföras med hänsyn till institutionella regler och förutsättningar

Status	Plan

4. Uppvisa fördjupad psykoterapeutisk färdighet utifrån den egna metodens förutsättningar.

- ✓ Uppvisa basfärdigheter, metodfärdigheter, problemspecifika färdigheter och metafärdigheter i kognitiv beteendeterapi

Status	Plan

5. Göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

- ✓ Redogöra för och reflektera kring etiska problemställningar relaterade till psykoterapins genomförande
- ✓ Uppmärksamma och reflektera kring faktorer som bör vägleda val av behandlingsmål i samband med de för patienterna aktuella tillstånden

Status	Plan

6. Fortlöpande utveckla självkännet och empatisk förmåga.

- ✓ Kontinuerligt uppmärksamma det egna terapeutiska beteendet och den professionella rollen, i relation till patienter och terapisituationen samt att vidta åtgärder för att möta ett identifierat utvecklingsbehov

Status	Plan

7. Visa fördjupad förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående.

- ✓ Aktivt arbeta med alliansen med patienterna och kontinuerligt uppmärksamma och bedöma motivation till psykoterapi

Status	Plan

8. Visa fördjupad förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

- ✓ Nyanserat och professionellt samarbeta med psykoterapihandledare och medstudenter utifrån den givna kontexten
- ✓ Reflektera över egen kunskap och utvecklingsområden, ta till sig information och återkoppling på patientarbetet från psykoterapihandledaren samt följa dennes råd

Status	Plan

